આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી
આણંદ

વંચાણે લીધોઃ મહેસુલ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગરનો ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીએલએસ/૧૦૨૦૧૨/૨૫૩ /સ.3/ત..૨૦/૮/૨૦૧૪ અને સેકશન અધિકારીશ્રી, કૃષિ અને સહકાર વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગના શેરા ક્રમાંકઃ પરચ/૧૧૨૦૧૪/૨૧૩૩/મ.3 તા.૧૭/૧૧/૨૦૧૪

પ્રતિ,

૧. આ યુનિવર્સિટીના અધિકારીશ્રીઓ તરફ.

૨. તમામ આર્ચાયશ્રી/ડીન્સ તરફ.

3. આ યુનિવર્સિટીના તમામ યુનિટ / સબ યુનિટ કચેરીઓ તરફ જાણ સારૂ.

કુલસચિવ

જા.નં.આકૃયુ/રજિ/સંકલન/ ૯૦૩૨૭ /૨૦૧૪

તા.૯[illegible]/૧૨/૨૦૧૪

<u>નકલ રવાના:</u>

(૧) માન.કુલપતિશ્રીના રહસ્ય સચિવશ્રી/કુલસચિવના અંગત સચિવ તરફ.

(૨) આ કચેરીની તમામ શાખાઓ તરફ જાણ સારૂ.

કુદરતી આપત્તિઓ (Natural Calamities) ને કારણે થતા માનવ મૃત્યુ / પશુ મૃત્યુ / ઈજા તેમજ સ્થાવર / જંગમ મિલકતને થતા નુકશાન માટે નાણાંકીય સહાય ચૂકવવાના સંકલિત ધોરણો બાબત.

ગુજરાત સરકાર,
મહેસુલ વિભાગ
ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીએલએસ / ૧૦૨૦૧૨ / ૨૫૩ / સ.3
સચિવાલય, ગાંધીનગર.

Office of the Registrar
A. A. U., ANAND
12 DEC 2014
No. 11654

તારીખ : ૨૦ / ૦૮ /૨૦૧૪

<u>વંચાણે લીધા :-</u>

(૧) મહેસુલ વિભાગનો તા. ૨૧/૦૮/૨૦૧૦ નો ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીએલએસ/૧૦૨૦૦૯/૧૨૪૧/સ.3
(૨) મહેસુલ વિભાગનો તા. ૨૦/૧૨/૨૦૧૦ નો પરિપત્ર ક્રમાંકઃ સીએલએસ/૧૦૨૦૦૯/ ૧૨૪૧(૧)/સ.3
(૩) મહેસુલ વિભાગનો તા. ૨૪/૧૦/૨૦૧૧ નો ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીએલએસ/૧૦૨૦૦૯/૧૨૪૧/સ.3
(૪) મહેસુલ વિભાગનો તા. ૦૨/૦૪/૨૦૧૨ નો ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીએલએસ/૧૦૨૦૦૯/૧૨૪૧/સ.3
(૫) ભારત સરકારનો તા. ૧૬/૦૧/૨૦૧૨ નો પત્ર ક્રમાંક ૩૨-૭/૨૦૧૧/ એન.ડી.એમ.-I
(૬) મહેસૂલ વિભાગનો તા. ૦૭/૦૮/૨૦૧૨ નો ઠરાવ ક્રમાંકઃ સીએલએસ/૧૦૨૦૧૨/૨૫૩/સ.3
(૭) ભારત સરકારનો તા. ૧૩/૦૮/૨૦૧૨ નો પત્ર ક્રમાંક ૩૨-૩/૨૦૧૦/ એન.ડી.એમ.-I
(૮) ભારત સરકારનો તા. ૧૮/૦૮/૨૦૧૨ નો પત્ર ક્રમાંક ૩૨-૧૭/૨૦૦૮/ એન.ડી.એમ.-I
(૯) ભારત સરકારનો તા. ૨૧/૦૬/૨૦૧૩ નો પત્ર ક્રમાંક ૩૨-૩/૨૦૧૩/ એન.ડી.એમ -I
(૧૦) મહેસુલ વિભાગનો તા. ૨૬/૦૯/૨૦૧૩ નો ઠરાવ ક્રમાંક સીએલએસ/૧૦૨૦૧૨/૨૫૩/સ.3.
(૧૧) ભારત સરકારનો તા. ૨૮/૧૧/૨૦૧૩ નો પત્ર ક્રમાંક ૩૨-૩/૨૦૧૩/ એન.ડી.એમ.-I
(૧૨) મહેસુલ વિભાગનો તા. ૦૪/૦૭/૨૦૧૪ નો ઠરાવ ક્રમાંક સીએલએસ/૧૦૨૦૧૨/૨૫૩/સ.3.

આમુખ :

રાજ્યમાં વિવિધ પ્રકારની કુદરતી આપત્તિઓને કારણે થતા નુકસાન માટે ઉપર વંચાણે લીધા ઠરાવોથી સહાયના ધોરણો અને સહાય ચુકવવાની પ્રક્રિયા તથા તેના અધિકારો આપવામાં આવ્યા છે. ભારત સરકારે સહાયના ધોરણોમાં કરેલ સુધારા ધ્યાને લઈ કુદરતી આપત્તિઓના પ્રકાર, સહાયના સુધારેલા ધોરણો, સહાય ચુકવવામાં વિસંગતતા નિવારવા રાખવાની કાળજી વગેરે બાબતોની સંકલિત સુચનાઓ બહાર પાડવી અનિવાર્ય જણાય છે.

ઠરાવ :-

રાજ્યમાં કુદરતી આપત્તિઓ જેવી કે, (૧) ભારે વરસાદ - પૂર (Heavy Rainfall - Flood), (૨) વાદળ ફાટવુ (Cloud burst), (૩) વાવાઝોડું (Cyclone), (૪) દુષ્કાળ (Drought), (૫) ભૂકંપ / ત્સુનામી (Earthquake / Tsunami), (૬) જમીન ધસી જવી (Landslides), (૭) હિમપ્રપાત (Avalanches), (૮) કરાની વૃષ્ટિ (Hailstorm), (૯) ઠાર અને શીત લહેર (Frost and Cold wave), (૧૦) જીવાતનું આક્રમણ (Pest attack), (૧૧) આગ (Fire) વિગેરેથી થતા નુકસાન માટે સહાય મંજૂર કરવાના અધિકારો તથા સહાય મંજૂર કરવાની પ્રક્રિયા કાળજીપૂર્વકની વિચારણા કરી નીચે મુજબ અમલ કરવા આ સંકલિત ઠરાવ કરવામાં આવે છે.

ભારત સરકારે વંચાણે લીધેલ ક્રમ (૭) ના ઓફિસ મેમોરેન્ડમથી ઠાર અને શીત લહેરનો પણ કુદરતી આપત્તિમાં સમાવેશ કર્યો છે જે નીચે મુજબ છે.

ભારત સરકાર ના સંદર્ભ-૭ માં દર્શાવેલ પત્રથી ઠંડી / ઠાર / હીમપ્રપાત / હીમપ્રકોપ ને પણ કુદરતી આપત્તિ ગણવામાં આવેલ છે અને સહાય માટે નીચે મુજબના માપદંડ નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

(i) હીમપ્રપાત / હીમપ્રકોપ પ્રભાવિત વિસ્તારોમાં જ્યાં સામાન્ય સંજોગોમાં ૧૦° સે. કે તેથી ઉપરનું તાપમાન રહેતુ હોય ત્યાં ૭° સે. થી વધુ નીચે તાપમાન જાય ત્યારે તથા

(ii) જે વિસ્તારમાં ૧૦° સે. થી નીચે તાપમાન રહેતુ હોય તેવા વિસ્તારોમાં ૫° સે. થી નીચુ તાપમાન જાય ત્યારે,

(iii) ઉપરોક્ત તાપમાન ભારત સરકાર ના હવામાન ખાતાની કચેરી એ જે તે વિસ્તાર માટે પ્રસારિત કરેલ તાપમાન ની તત્કાલિન સ્થિતિ માપદંડ તરીકે ધ્યાને લેવાની રહેશે,

(iv) જે પ્રભાવિત વિસ્તારોમાં પાકને ૫૦% અને તેથી વધુ નુકસાન થયું હશે તેને દુષ્કાળ, કરા વૃષ્ટિ, જીવાત આક્રમણ અને અન્ય આપત્તિઓની જેમ સહાયને પાત્ર રહેશે. તે જ રીતે પશુ, મરઘાં વિગેરેને પણ ઠરાવેલ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

ભારત સરકાર અને ગુજરાત સરકારના કુદરતી આપત્તિઓ ને કારણે થતા માનવ મૃત્યુ અને ઈજા, સ્થાવર જંગમ મિલકતને નુકશાન, ખેડૂતો, માછીમારો,હસ્તકલા અને હાથશાળના કારીગરોને થતા નુકશાન તથા પશુ મૃત્યુ સહાયના સુધારેલા ધોરણો.		
	ભારત સરકાર **(SDRF)**	ગુજરાત સરકાર
I	માનવ મૃત્યુ સહાય	
	રૂા. ૧,૫૦,૦૦૦/-	રૂા. ૫૦,૦૦૦/- મુખ્યમંત્રીશ્રી રાહત

	રૂા. ૭૫,૦૦૦/- પાકુ મકાન (પર્વતીય વિસ્તારોમાં આવેલ-ઈન્ટીગ્રેટેડ એકશન પ્લાન લાગુ હોય તેવા જિલ્લાઓ સહિત)		
	રૂા. ૧૭,૬૦૦/- કાચા મકાન	રૂા. ૧૫,૦૦૦/- કાચા મકાન	એસ.ડી.આર.એફ સિવાયની ગ્રાન્ટમાંથી
2.2	મોટુ નુકશાન પામેલ મકાનો		
	રૂા. ૧૨,૬૦૦/- પાકુ મકાન	રૂા. ૧૦,૦૦૦/- પાકુ મકાન	એસ.ડી.આર.એફ સિવાયની ગ્રાન્ટમાંથી
	રૂા. ૩,૮૦૦/- કાચુ મકાન	રૂા. ૭,૫૦૦/- કાચુ મકાન	એસ.ડી.આર.એફ સિવાયની ગ્રાન્ટમાંથી
2.3	આંશીક રીતે નુકશાન પામેલ કાચા./ પાકા મકાનો (૧૫% નુકસાનની મર્યાદામાં)		
	રૂા. ૩,૮૦૦/- પાકુ મકાન રૂા. ૨,૩૦૦/- કાચુ મકાન	રૂા. ૬,૦૦૦/-	એસ.ડી.આર.એફ સિવાયની ગ્રાન્ટમાંથી
2.4	નાશ / નુકશાન પામેલ ઝુંપડા		
	રૂા. ૩,૦૦૦/-	રૂા. ૩,૦૦૦/-	એસ.ડી.આર.એફ સિવાયની ગ્રાન્ટમાંથી
2.5	ઘર સાથે સંકળાયેલ કેટલ શેડ		
	રૂા. ૧૫૦૦/-		
3	ઈજા સહાય (વ્યક્તિદીઠ)		
	રૂા. ૪૩,૫૦૦/- ૪૦% થી ૮૦% અપંગતામાં		
	રૂા. ૬૨,૦૦૦/- ૮૦% થી વધુ અપંગતામાં		
	રૂા. ૯,૩૦૦/- એક સપ્તાહથી વધુ સમય માટે ઈન્ડોર પેશન્ટ માટે.		

	રૂા. ૩,૧૦૦/- એક સપ્તાહથી ઓછા સમય માટે ઈન્ડોર પેશન્ટ માટે.
4	દૈનિક રોકડ સહાય (કેશ ડોલ્સ)
	રૂા. ૪૦/- દૈનિક પુખ્ત વયના વ્યકિત માટે (વધુમાં વધુ ૩૦ દિવસ માટે, જરૂરિયાત જણાય તો પ્રથમ તબક્કામાં ૬૦ દિવસ સુધી લંબાવી શકાય તથા દુષ્કાળ કે જીવાત આક્રમણના કિસ્સામાં સળંગ ૯૦ દિવસ સુધી લંબાવી શકાય)
	રૂા. ૩૦/- બાળકદીઠ (વધુમાં વધુ ૩૦ દિવસ માટે, જરૂરિયાત જણાય તો પ્રથમ તબક્કામાં ૬૦ દિવસ સુધી લંબાવી શકાય તથા દુષ્કાળ કે જીવાત આક્રમણના કિસ્સામાં સળંગ ૯૦ દિવસ સુધી લંબાવી શકાય)
5	કપડાં અને ઘરવખરી સહાય
	રૂા. ૧,૩૦૦/- કપડાં સહાય (કુટુંબદીઠ)
	રૂા. ૧,૪૦૦/- ઘરવખરી સહાય (કુટુંબદીઠ)
6	પશુ મૃત્યુ સહાય (પશુદીઠ)
6.1	દુધાળા પશુ
	રૂા. ૧૬,૪૦૦/- ગાય / ભેંસ / ઉંટ / યાક વિગેરે માટે
	રૂા. ૧,૬૫૦/- ઘેટા / બકરા વિગેરે માટે
6.2	બીન દુધાળા પશુ
	રૂા. ૧૫,૦૦૦/- ઉંટ / ઘોડા / બળદ વિગેરે માટે
	રૂા. ૧૦,૦૦૦/- રેલ્લો(પાડો-પાડી) ગાયની વાછરડી / ગધેડો / પોની વિગેરે
7	મરઘાં મૃત્યુ સહાય
	રૂા. ૩૭/- પ્રતિપક્ષી વધુમાં વધુ રૂા. ૪૦૦/- ની મર્યાદામાં
8	કૃષિ સહાય
8.1	નાના અને સીમાંત ખેડુતોને સહાય
	રૂા. ૮,૧૦૦/- જમીન ધોવાણ માટે (પ્રતિ હેકટર)
	રૂા. ૮,૧૦૦/- પર્વતીય વિસ્તાર (પ્રતિ હેકટર)
	રૂા. ૮,૧૦૦/- ફીશ ફાર્મના ધોવાણ અને પુનઃ સ્થાપન રીપેરીંગ (પ્રતિ હેકટર)
	રૂા. ૨૫,૦૦૦/- લેન્ડસ્લાઈડીંગ કે નદીનુ વહેણ બદલાવાના કારણે જમીન અંશતઃ નકામી બની ગયેલ હોય કે વહેણમાં દબાઈ ગયેલ હોય

	રૂા. ૯,૦૦૦/- પિયત (વાવેતર વિસ્તારની મર્યાદામાં અને રૂા. ૭૫૦/- થી ઓછી નહી તેટલી સહાય)	
	રૂા. ૧૨,૦૦૦/- બારમાસી પાક (વાવેતર વિસ્તારની મર્યાદામાં અને રૂા. ૧૫૦૦/- થી ઓછી નહીં તેટલી સહાય)	
8.3	નાના અને સીમાંત સિવાયના ખેડુતો (પાકને ૫૦% અને તેથી વધારે નુકશાનના કિસ્સામાં) (પ્રતિ હેકટર)	
	રૂા. ૪,૫૦૦/- બિન પિયત (વાવેતર વિસ્તારની મર્યાદામાં).	
	રૂા. ૯,૦૦૦/- પિયત (વાવેતર વિસ્તારની મર્યાદામાં)	
	રૂા. ૧૨,૦૦૦/- બારમાસી પાક (વાવેતર વિસ્તારની મર્યાદામાં)	
9	માછીમારોને થયેલ નુકશાન સહાય	
	રૂા. 3,000/- અંશતઃ નુકશાન પામેલ હોડી રીપેરીંગ માટે	
	રૂા. ૧,૫૦૦/- અંશત નુકશાન પામેલ જાળી રીપેરીંગ માટે	
	રૂા. ૭,૦૦૦/- સંપૂર્ણ નાશ પામેલ હોડી બદલવા માટે	
	રૂા. ૧,૮૫૦/- સંપૂર્ણ નાશ પામેલ જાળી બદલવા માટે	
	રૂા. ૬,૦૦૦/- (હેકટરદીઠ) ઈનપુટ સબસીડી મત્સ્યબીજ માટે	
10	હસ્તકલા અને હાથશાળ કારીગરો માટે સહાય	
	રૂા. 3,000/- નુક્સાન પામેલ સાધનોની ખરીદી માટે	
	રૂા. 3,000/- નુક્સાન પામેલ કાચા / પાકા માલ સામાન માટે	
11	આપત્તિના પ્રતિકાર માટે શોધ બચાવ તેમજ સ્થળાંતર માટે કોમ્યુનીકેશન સાધનો વિગેરે સાધનો માટે સહાય	એસ.ડી.આર.એફ.ની વાર્ષિક ફાળવણી કરેલ ગ્રાન્ટમાંથી થયેલ ખર્ચના [illegible] ની મર્યાદામાં સ્ટેટ એક્ઝીક્યુટીવ કમિટીની મંજૂરી મેળવીને ખર્ચ કરવાનો રહેશે (એન.ડી.આર.એફ.નો ખર્ચ ધ્યાને લેવાનો રહેશે નહી.)

ઉપર્યુકત ટેબલ મુજબની સહાય મંજુર કરતી વખતે નીચેની સુચનાઓ ધ્યાને લેવાની રહેશે.

૧. <u>મૃત્યુ સહાય : -</u>

(૧) મૃત્યુ પામેલ વ્યકિત દીઠ રૂા. ૨,૦૦,૦૦૦/- ની સહાય ચૂકવવાની રહેશે. આ રકમ પૈકી રૂા. ૧,૫૦,૦૦૦/- SDRF માંથી અને બાકીની રૂા. ૫૦,૦૦૦/- માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના રાહત ફંડમાંથી ચૂકવવાની રહેશે. આ મૃત્યુ સહાય સરકારી કર્મચારી/રાહત કે બચાવ કામગીરી કરતા અન્ય કર્મચારી, કે જે રાહત કામગીરીમાં રોકાયેલ હોય તેમનું તે દરમિયાન મૃત્યુ થાય તો તેમને પણ મળવાપાત્ર રહેશે. આફત રાહત અંગેની મોકડ્રીલ તથા તૈયારીની કામગીરી દરમિયાન પણ જો કોઈ કર્મચારીનુ મૃત્યુ થાય તો તેને પણ આ સહાય મળવાપાત્ર રહેશે.

(૨) નિર્દિષ્ટ કરેલી કુદરતી આફતને લીધે વિદેશમાં પોતાની જીંદગી ગુમાવનાર ભારતીય નાગરિક તથા ભારતીય સંઘ પ્રદેશમાં પોતાની જીંદગી ગુમાવનાર વિદેશી નાગરિકની બાબતમાં તેના કુટુંબને આ સહાય મળવાપાત્ર થશે નહી.

(3) સક્ષમ અધિકારી ધ્વારા મૃત્યુ કુદરતી આફતના કારણે થયુ છે તેવુ પ્રમાણપત્ર મેળવવાનુ રહેશે.

(૫) કુદરતી આપત્તિની સીધી અસરના કારણે મૃત્યુ થયેલ છે તે બાબતની તપાસ અને ખાતરી મહેસુલી તથા પોલીસ તંત્રએ કરવાની રહેશે.

(૬) મૃત્યુ પામનાર દરેક કીસ્સામાં પોલીસ ફરીયાદ (એફ.આઈ.આર.) અથવા "બનાવની જાણવા જોગ નોંધ" પોલીસ સ્ટેશનને થયાના રિપોર્ટની નકલ કેસની ફાઈલ સાથે રાખવાની રહેશે.

(૭) પોસ્ટમોર્ટમ રીપોર્ટ રેકર્ડ પર લેવાનો રહેશે.

(૮) મૃત્યુના સંજોગોનુ રેકર્ડ બનાવવાનુ રહેશે. જેમાં બનાવનુ સ્થળ, ગામ, જેના અધિકાર ક્ષેત્રમાં છે તે ગામના સરપંચ, તલાટીસહ મંત્રી અથવા નગર પંચાયત, નગર પાલિકા અથવા મહાનગર પાલિકાના ચૂંટાયેલ સભ્ય, ચીફ ઓફીસર / વોર્ડ ઓફીસરનુ કુદરતી આપત્તિની સીધી અસરને કારણે મૃત્યુ થયેલ છે તે બાબતેનુ પ્રમાણપત્ર રેકર્ડ પર રાખવાનુ રહેશે.

(૯) મૃત્યુ સહાયની મંજૂરી અંગેનો આખરી નિર્ણય શહેરી વિસ્તાર માટે જિલ્લા કલેકટર અને ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે જિલ્લા વિકાસ અધિકારીની કક્ષાએ લેવાનો રહેશે.

(૧૦) આ રકમ ચૂકવતી વખતે મરનાર વ્યકિત અથવા તેના વારસદારોની આવક, ધંધો, તેમને મળેલ અન્ય સહાય અથવા તેમના જીવન વિમાની વિગત વગેરે જેવી બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની રહેશે નહી.

(૧૧) રાજ્ય સરકાર ધ્વારા સંપૂર્ણ કે અંશતઃ પ્રિમિયમથી ખેત મજુરો, ખેડુતો, વિદ્યાર્થીઓ, શ્રમીકો વિગેરેને વિમાનુ રક્ષણ પુરૂ પાડવામાં આવેલુ હોય તો ત્યાં આ સહાયની રકમ ચૂકવ્યાની જાણ સંબધિત જિલ્લા કક્ષાના અધિકારી જેવા કે જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી / જિલ્લા ખેતીવાડી અધિકારીને કરવાની રહેશે

(૧૨) કોઈ વિશિષ્ટ સંજોગોમાં પોલીસ ફરીયાદ થયેલ ન હોય અથવા પોસ્ટ મોર્ટમ થયેલ ન હોય તો તેવા કેસો સંજોગો / પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લઈ વર્ગ - ૧ ના જિલ્લા કક્ષાના અધિકારી મારફતે ઉપલબ્ધ રેકર્ડની ચકાસણી કરાવી આ મૃત્યુ કુદરતી આપત્તિઓના કારણે થયુ છે પરંતુ વિશિષ્ટ

સંજોગો / પરિસ્થિતિને લીધે પોલીસ ફરીયાદ / પોસ્ટ મોર્ટમ થયેલ નથી તેવા સંજોગોમાં માનવ મૃત્યુ સહાય ચૂકવવા અંગેનો નિર્ણય જિલ્લા કક્ષાની સમિતિએ લેવાનો રહેશે.

(૧૩) કુદરતી આપત્તિઓના કારણે કોઈપણ વ્યકિત તણાઈ જવાથી અથવા ડુબી જવાના કારણે લાપત્તા થયેલ હોય અથવા લાશ મળતી ન હોય અથવા વણઓળખાયેલ રહેતી હોય તેવા કિસ્સામા (દરિયામાં માછીમારી માટે ગયેલ માછીમારોના કિસ્સા સહીત) કુદરતી આપત્તિના સંજોગો ધ્યાને લઈ નીચે જણાવેલ જિલ્લા કક્ષાની કમિટિમાં સહાય ચૂકવવા અંગે નિર્ણય લેવાનો રહેશે.

(૧)	જિલ્લા કલેકટર	અધ્યક્ષ
(૨)	જિલ્લા વિકાસ અધિકારી	સભ્ય
(૩)	જિલ્લા પોલીસ અધિકારી	સભ્ય
(૪)	જિલ્લા સીવીલ સર્જન	સભ્ય
(૫)	જિલ્લાના નિવાસી અધિક કલેકટર	સભ્ય

(૧૪) દરિયાઈ વાવાઝોડાના કારણે કોઈ માછીમારનુ દરિયામાં ડુબી જવાથી મૃત્યુ થાય તથા લાપત્તા થયેલ હોય તેવા કીસ્સામાં મૃત્યુ સહાય મંજૂર કરતી વખતે ભારતીય હવામાન ખાતાનો આ અંગેનો ચેતવણી રીપોર્ટ ધ્યાને લઈ તે પછી સહાય મંજૂર કરવા / નહી કરવા બાબતે યોગ્ય નિર્ણય લેવાનો રહેશે. આ અંગેના કાગળો જિલ્લા મત્સ્યોદ્યોગ અધિકારીએ તૈયાર કરવાના રહેશે.

(૧૫) સામાન્ય રીતે જે વ્યકિતનુ મૃત્યુ કુદરતી આપત્તિના લીધે વીજ કરંટ લાગવાથી થયેલ હોય તેવા કિસ્સામાં સહાયની રકમ મંજૂર કરી ચૂકવતા પહેલા સબંધિત વીજ-જોડાણ અધિકૃત છે કે કેમ તેની ખાતરી કર્યા બાદ તથા વીજ-જોડાણ અધિકૃત અને કાયદેસર હોય તે અંગેનો રીપોર્ટ મેળવી તે પછી જ રાહત મંજૂર કરવાની રહેશે.

(૧૬) રાજયમાં એક જિલ્લામાં રહેતા વ્યકિતનું અન્ય જિલ્લામાં મૃત્યુ થયેલ હોય તો જે જિલ્લામાં મૃત્યુ થયેલ છે તે જિલ્લાના સક્ષમ અધિકારીએ તમામ રેકર્ડ તૈયાર કરી આ અંગે યોગ્ય નિર્ણય લઈ મૃત્યુ થયેલ વ્યકિતનો જે જિલ્લામાં કાયમી વસવાટ હતો તે જિલ્લાના સક્ષમ અધિકારી મારફતે મૃતક વ્યકિતના વારસદારોને સહાયનું ચૂકવણું કરવાનું રહેશે.

(૧૭) માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના રાહત ફંડમાંથી ચૂકવવાની રૂ. ૫૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા પચાસ હજાર પુરા) ની દરખાસ્તો શહેરી વિસ્તાર માટે જિલ્લા કલેકટર તેમજ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે જિલ્લા વિકાસ અધિકારીએ અગાઉ રૂ. ૧.૫૦ લાખની રકમની સહાય મંજૂર કર્યાના હુકમ સાથે મહેસુલ વિભાગની સ-૩ શાખાને મોકલવાની રહેશે.

(અ) નીચેના કિસ્સાઓમાં થયેલ મૃત્યુ કુદરતી આપત્તિથી થયેલ ગણાશે નહી. તેથી આવા કિસ્સાઓમાં આ ઠરાવ હેઠળ મૃત્યુ સહાય મળવાપાત્ર થશે નહી.

(૧) નદી, તળાવ, જળાશય, વાંકળામા ન્હાવા પડેલ વ્યકિત ડુબી / તણાઈ જાય તો.

(૨) તળાવ, નદી, કોતર કે જળાશયના કીનારે કપડાં વાસણ ધોવા કે અન્ય કામે ગયેલ હોય અને પગ લપસતા કે તણાઈ જવાના કિસ્સામાં.

(૩) નર્મદા કેનાલ કે અન્ય પ્રતિબંધિત વિસ્તારમાં પ્રતિબંધ હોવા છતા ત્યાં ગયેલ હોય અને ત્યાં કોઈ કારણસર મરણ થાય તો.

(૪) નદી / નાળા તેમજ નીચાણવાળા વિસ્તાર વગેરેમાં પુર અંગે ચેતવણી આપી હોય અને સ્થળાંતર કરવા માટે વાકેફ કરવા છતાં તેનો અમલ ન કરે ને આવી જગ્યાએ અતિવૃષ્ટિ / પુર વગેરેમાં મૃત્યુ થાય તો.

(૫) નશો કરેલ વ્યકિતનુ મૃત્યુ થવાથી.

(૬) નદી / તળાવ / વાંકળા / જળાશય કીનારે પુરના પાણીની પરિસ્થિતિ જોવા કે અન્ય કારણસર જવાથી પગ લપસી જવાથી.

(૭) પુરના પાણીથી ઘેરાઈ ગયેલ વિસ્તારમાં માંદગીથી મૃત્યુ.

(બ) મૃત્યુ સહાયની રકમના ચૂકવણાં બાબત :-

(૧) મૃત્યુ સહાયના કેસ તથા અન્ય રાહતના કેસો કલેકટર / જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીને મંજૂર કરવા અધિકૃત કરવામાં આવે છે.

(૨) સામાન્ય સંજોગોમાં આ સહાયની રકમ એકાઉન્ટ પેઈ ચેક / ડ્રાફટથી ચૂકવવાની રહેશે.

(૩) આ સહાયની રકમ મરનાર વ્યકિતના (૧) પતિ-પત્નિ (૨) માતા - પિતા (૩) પુત્ર - પુત્રી (પરણીત હોય તો પણ) જેવા સીધીલીટીના વારસદાર અને તે ન હોય તો તેના કુટુંબના અન્ય સભ્યો કે જે મરનાર પર સંપૂર્ણ પણે આધારીત હતા તેમને જ (આ ક્રમમાં) સહાય ચૂકવવાની રહેશે. અન્ય કુટુંબીજનોની સંમતિ હોય તો આ રકમ એક જ વ્યકિતને ચૂકવી શકાશે અથવા જરૂર જણાયે સંયુકત નામનો ચેક બનાવવાનો રહેશે. તે સિવાય અન્ય ઈસમોને આ સહાય ચૂકવી શકાશે નહી.

(૪) આ રાહત વ્યકિતના મૃત્યુ પછી જેટલી ઝડપથી ચૂકવી શકાય તેટલી ઝડપથી ચૂકવવાની રહેશે. અને રાહત ચૂકવવામાં વિલંબ ન થાય તે જોવાની જવાબદારી સબંધિત જિલ્લા કલેકટર / જિલ્લા વિકાસ અધિકારીની રહેશે.

(૫) આ અંગેનુ સંકલીત માસીક પત્રક જિલ્લા કલેકટરશ્રીએ રાહત નિયામકશ્રી ગાંધીનગરને દર માસે મોકલી આપવાનુ રહેશે.

૨. માનવ ઈજા સહાય :-

(૧) કુદરતી આપત્તિની સીધી અસરને કારણે થતી ઈજામાં શરીરનો કોઈ અવયવ કે આંખો ગુમાવવા માટે સિવિલ સર્જનનું અપંગતાનું પ્રમાણપત્ર ધ્યાને લઇ તેમજ નોર્મ્સમાં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ હોસ્પીટલાઇઝેશન માટે ઈજા સહાય ચૂકવી શકાશે.

૩. <u>દૈનિક રોકડ સહાય (કેશ ડોલ્સ) : -</u>

(૧) **કુદરતી આપત્તિઓનો ભોગ બનેલ નિરાધાર કુટુંબ કે જેનો ખાધાખોરાકી / અનાજનો જથ્થો** ધોવાઈ ગયેલ હોય અથવા તણાઈ ગયેલ હોય તેવા કુટુંબને મંજૂર કરી ચૂકવી શકાશે.

(૨) કુદરતી આપત્તિની ગંભીરતાના સંજોગો તપાસી આ નાણાંકીય મર્યાદાની અંદર આ સહાય મંજૂર કરવાના અધિકાર જિલ્લા કલેકટર / જિલ્લા વિકાસ અધિકારીને અને તેઓ જે અધિકારીને સત્તા આપે તે અધિકારીને રહેશે.

૪. <u>કપડાં અને ઘરવખરી સહાય : -</u>

(૧) કુદરતી આપત્તિઓથી સાત દિવસથી વધારે સમય માટે અસર ગ્રસ્ત રહેલ હોય અને જેના ઘર તણાઈ ગયેલ હોય, સંપુર્ણ નાશ પામ્યા હોય, સાત દિવસથી વધુ સમય સુધી પાણીમાં હોય તેવા નિરાધાર કુટુંબની વ્યક્તિઓનાં કપડા, વાસણો અને ઘરવખરીને નુકશાન થયું હોય તેવા કુટુંબને મહત્તમ કપડાં સહાય રૂા. ૧,૩૦૦/- અને ઘરવખરી સહાય રૂા. ૧,૪૦૦/- ની પ્રાંત અધિકારી / નાયબ કલેકટર / નાયબ જિલ્લા વિકાસ અધિકારી અથવા કોઈ ચોકકસ કુદરતી આપત્તિને ધ્યાનમાં લઈ ચોકકસ સમય માટે અધિકૃત કરેલ જિલ્લાના અધિકારી આ સહાય મંજૂર કરી શકશે.

<u>કેશ ડોલ્સ અને ઘરવખરીના સહાયના ચૂકવણા સમયે નીચેની બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની રહેશે.</u>

(અ) આ સહાય મંજૂર કરતી વખતે અસરગ્રસ્ત કુટુંબની આવક, ધંધો, તેને મળેલ અન્ય સહાય, વિમો અથવા તેના કાયમી વસવાટનું સ્થળ અથવા મકાન બાંધકામ અધિકૃત છે કે નહી વગેરે બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની નથી.

(બ) સંબધિત અધિકારીએ આ સહાય મંજૂર કરતી વખતે સ્થાનિક પરિસ્થિતિ, કુટુંબને પડેલ મુશ્કેલી, કુદરતી આપત્તિની ગંભીરતા વગેરે ધ્યાને લઈને સૂચવ્યા મૂજબ સહાય ચૂકવવાની રહેશે.

(ક) સંપૂર્ણપણે રહેઠાણનું સ્થળ પાણીથી ઘેરાઈ જવાના કારણે કામચલાઉ રીતે સ્થળ છોડવાના પ્રસંગ બને અને કોઈ રાહત કેમ્પમાં વસવાટ કરવો પડે તો કેશ ડોલ્સ આપી શકાય છે.

(ખ) રહેણાંકના વિસ્તારમાં પાણી ભરાયાની બાબત સ્થાનિક રેકર્ડ પર લાવવાની રહેશે.

(ગ) અસર પામેલા વિસ્તાર નકકી કરવાનો નિર્ણય સત્તા પ્રાપ્ત અધિકારીએ કરવાનો રહેશે.

(ઘ) નીચાણવાળા વિસ્તારોમાંથી સલામત સ્થળે રાહત કેમ્પોમાં ખસી જવા માટે પુરતી સૂચના અને સગવડ કરવામાં આવી હોય છતા જે વ્યકિતઓ આ રીતે સ્થળાંતર કરી ગયા ન હોય તેવા કિસ્સાને પાત્રતામાંથી બાકાત રાખવાના રહેશે.

(ચ) કેશડોલ્સ અને ઘરવખરીની પાત્રતા અંગે વખતો વખત બહાર પાડવામાં આવેલા ધોરણો પ્રમાણે સર્વે કરાવી પાત્રતા નકકી કરવાની રહેશે.

(છ) સહાય વિતરણની વિગતોનું રેકર્ડ નિભાવવાનુ રહેશે.

(જ) સામાન્ય સંજોગોમાં આ સહાય એકાઉન્ટ પેઈ ચેક / ડ્રાફ્ટ ધ્વારા કુટુંબના વડાને ચૂકવવાનુ રહેશે. પરંતુ સ્થાનિક સંજોગો ધ્યાનમાં લઈ આ સહાય નાણાં વિભાગના ઠરાવથી નકકી કરેલ મર્યાદામાં રહીને રોકડ સ્વરૂપમાં બે સ્થાનિક જવાબદાર વ્યકિતની હાજરીમાં ચૂકવવા સક્ષમ અધિકારી હુકમ કરી શકશે.

(ઝ) આ સહાયની ચૂકવણી બનતી ત્વરાએ થાય તે જોવાનુ રહેશે.

૫. <u>નાશ પામેલ / નુકશાન પામેલ કાચા / પાકા મકાનો / ઝુંપડા સહાય :-</u>

(૧) સંપૂર્ણ નાશ પામેલા અથવા આંશીક નુકશાન થયેલા પાકા / કાચા રહેણાંકના મકાનને ખરેખર થયેલ નુકશાન અંગેના સર્વે ટીમના રીપોર્ટ ધ્યાનમા લઈ સહાયની રકમ નકકી કરવાની રહેશે.

(૨) SDRF સિવાયનો ખર્ચ રાજ્ય સરકારની ગ્રાન્ટમાંથી કરવાનો રહેશે.

(૩) સહાય મંજૂર કરતી વખતે કાચા / પાકા મકાન અધિકૃત પરવાનગી લઈ બાંધેલ છે કે કેમ તે વિગત તપાસવી જરૂરી રહેશે. બિનઅધિકૃત બાંધકામના કીસ્સામાં કાચા / પાકા મકાનોની સહાય ચૂકવવાની રહેશે નહી.

(૪) મોજણી ટીમની રચના :- નાશ પામેલ/નુકશાન પામેલ કાચા/પાકા મકાનની મોજણી માટેની નીચે મૂજબની સર્વે ટીમની રચના કરવાની રહેશે.

(અ) સીનીયર કારકુનથી ઉતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા મહેસુલી / પંચાયત સંવર્ગના કર્મચારી / અધિકારી.

(બ) અધિક મદદનીશ ઈજનેરથી ઉતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા ટેકનીકલ કર્મચારી / અધિકારી.

(ક) જે તે ગામના તલાટી / તલાટી કમ મંત્રી.

(ડ) મોજણી ટીમની રચનાના હુકમો કલેકટરશ્રી અને જિલ્લા વિકાસ અધિકારીની સંયુકત સહીથી કરવાના રહેશે.

(ગ) મોજણી માટેના નિયત નમૂનામાં મળેલ અરજીપત્રકની વિગતો અંગે સ્થળ તપાસણી કરીને ટીમના તમામ સભ્યોશ્રીએ ચકાસણી રીપોર્ટમાં સહી કરવાની રહેશે .

(ઘ) મોજણી સ્થાનિક આગેવાનો, પંચોની હાજરીમાં કરવાની રહેશે અને તે અંગે પંચોની સહી મેળવવાની રહેશે.

(ચ) મોજણી ટીમ નુકશાનના અંદાજો અંગે સ્વયં સ્પષ્ટ વિગતો દર્શાવી અંદાજીત નુકશાનની રકમ સહીત અભિપ્રાય આપવાનો રહેશે.

(છ) મોજણી દરમિયાન નાશ પામેલ/નુકશાન પામેલ કાચા/પાકા મકાન / ઝુંપડાંના માલીક સાથેનો તારીખ અને સમય દર્શાવતો પોસ્ટકાર્ડ સાઈઝનો ફોટોગ્રાફ સરકારી ખર્ચે મોજણી ફોર્મ સાથે સામેલ કરવાનો રહેશે.

(જ) મોજણી કર્યા બાદ તુર્તજ મોજણી ટીમના વડાએ મોજણીનો અહેવાલ સબંધિત મામલતદાર / તાલુકા વિકાસ અધિકારીને યાદી બનાવી સૂપ્રત કરવાનો રહેશે.

(ઝ) સક્ષમ અધિકારી એટલે કે, શહેરી વિસ્તારમાટે સબંધિત મામલતદાર અને ગ્રામ્ય વિસ્તારમાટે સબંધિત તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ ટેકનીકલ કર્મચારીના સ્થળ નિરીક્ષણ પછી મકાનોને થયેલ ખરેખર નુકશાન તેમજ પંચનો અભિપ્રાય અને મોજણી ટીમનો નુકશાન અંગેના અહેવાલની વિગતો ધ્યાને લઈ સહાય મંજુર કરવાના હુકમો કરવાના રહેશે.

(ટ) બાંધકામની માલીકી અંગે કોઈ ઝઘડો અથવા વાદ વિવાદ હોય તો તે અંગે ઝડપથી યોગ્ય જણાય તેવી તપાસ કરી ગુણદોષ આધારે સ્વવિવેક અનુસાર નિર્ણય લઈ ઈન્ડેમ્નીટી બોન્ડ લઈ અસરગ્રસ્ત મકાન માલીકને સહાયની રકમ ચૂકવવાની રહેશે.

(ઠ) મકાન સહાયને રહેઠાણના મકાનો માટે જ ચૂકવી શકાશે.

(ઢ) ઝુંપડા સહાયમાં કેટલશેડ / ઝુંપડાના નાશ / નુકશાન માટેની સહાય અંગે ઝુંપડુ એટલે કે, કામ ચલાઉ, મેક શીફ્ટ એકમ, કાચા મકાનો કરતા નિમ્ન કક્ષાનું સાંઠાનુ બનેલુ, ગારો, પ્લાસ્ટીક શીટનુ બનેલુ, પરંપરાગત રીતે રાજય સરકાર/જિલ્લા તંત્ર ધ્વારા જાહેર નકકી થયેલ હોય તેવુ ઝુંપડુ.

(પ) સરકારી કે પંચાયતની જમીનમાં દબાણ કરી બાંધવામાં આવેલ ઝુંપડા અતિવૃષ્ટિ/ભારે વરસાદથી સંપૂર્ણપણે નાશ પામેલ હોય તેમને નીચેની શરતો પરિપૂર્ણ કરવાની શરતે સહાય ચૂકવવાની રહેશે.

(અ) પંચાયત કે સરકારી જમીનમાં દબાણ કરીને બાંધવામાં આવેલ અને અસરગ્રસ્ત થયેલ ઝુંપડાને પણ તેઓ દબાણ ખાલી કરે અને અન્ય જગ્યાએ વસવાટ કરે તે શરતે સહાય ચૂકવવાની રહેશે.

(બ) નદી, તળાવ વગેરે જળાશયોના વિસ્તારમાં ગેરકાયદેસર બાંધવામાં આવેલ ઝુંપડા સંપૂર્ણપણે નાશ પામેલ હોય તો આવા અસરગ્રસ્તો આ જળાશયોના કીનારાથી ૧૦૦ મીટરની દુરની જગ્યાએ ખસી જાય અને નવી જગ્યાએ ઝુંપડા બનાવે તે શરતે સહાય ચૂકવવાની રહેશે.

(૬) કાચા / પાકા મકાનો / ઝુંપડા સહાયની ચૂકવણી વખતે ધ્યાનમાં લેવાની બાબતો.

(અ) આ સહાય જે વ્યકિતનુ મકાન હોય કે જેણે ખર્ચ કરી બાંધેલ હોય તેને જ આપવાની રહેશે.

(બ) આ સહાય એકાઉન્ટ પેઈ ચેક / ડ્રાફ્ટ ધ્વારા ચૂકવવાની રહેશે.

(ક) સહાય મંજૂર / ચૂકવણી કરતી વખતે કુટુંબની આવક, ધંધો, મકાન પરનો સરકારી વિમો કે અંગત રીતે લીધેલ વિમો, કુટુંબને અન્ય સહાય અથવા કુટુંબના કાયમી વસવાટનું સ્થળ વગેરે બાબતો ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર નથી.

(ક) સર્વે ટીમ દ્વારા કરેલ આકારણી આખરી ગણાશે તેમાં પુનઃ વિચારણાનો અધિકાર શહેરી વિસ્તાર માટે જિલ્લા કલેકટર અને ગ્રામ્ય વિસ્તારમાટે જિલ્લા વિકાસ અધિકારીને રહેશે.

(ગ) સર્વે ટીમ ધ્વારા મકાનની મોજણી કરાવ્યા બાદ મકાનની અંદાજવામાં આવેલ નુકશાનની રકમ મુજબની સહાય ચૂકવવાની રહેશે. ગ્રામ્ય / નગરપાલિકા / મહાનગરપાલિકા ધ્વારા કરવામાં આવેલ આકારણી રજીસ્ટરમાં કિંમત / ભાડાના દરની જોગવાઈ મકાન ધરાવનાર વ્યકિતની માલીકી અંગે ખાતરી કરાવવાના આશયથી તેમજ આકારણી વખતે કેટલું ભાડુ ઉપજી શકે તેમ છે તે મૂજબનો મકાન વેરો નકકી કરવાનો મુખ્ય આશય હોય તે આકારણી ધ્યાનમાં લેવાની નથી પરંતુ સર્વે ટીમ ધ્વારા કરેલ નુકશાનની આકારણી ધ્યાનમાં લેવાની છે.

(ઘ) સીમતળમાં આવેલ કે ગામતળમાં આવેલ ઝુંપડાને નુકશાન અંગે સહાય મંજૂર કરવાની રહેશે.

૬. <u>ઢોર મૃત્યુ સહાય :-</u>

(૧) દુધાળા ઢોર

(૨) બિન દુધાળા ઢોર

(૧) આ સહાય ખરેખર થયેલ નુકશાન, આર્થિક ઉત્પાદન કરતા એક દુધાળા ઢોર અથવા ૪ નાના દુધાળા ઢોર અથવા એક મોટા બિન દુધાળા ઢોર અથવા ૨ નાના બિન દુધાળા ઢોર પ્રતિ ઘર દીઠ સહાય સીમીત રહેશે.

(૨) રાજય સરકારના સક્ષમ સત્તાધિકારીએ પ્રમાણિત કરેલ હશે તો જ આ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

૭. <u>મરઘા ઉછેર :-</u>

(૧) રૂા. ૩૭/- પ્રતિપક્ષી પરંતુ વધુમાં વધુ રૂા. ૪૦૦/- સુધી પ્રતિ લાભાર્થીદીઠ સહાય સીમીત રહેશે.

(૨) પક્ષીનુ મૃત્યુ જાહેર કરેલ કુદરતી આપત્તિથી થયેલ હોવુ જોઈશે.

(૩) રાજય સરકારની અન્ય સરકારી યોજના હેઠળ સહાય મળવાપાત્ર થતી હશે તો આ ધોરણો હેઠળ સહાય મળવાપાત્ર થશે નહી.

૮. <u>કૃષિ : ખેત જમીન નુક્સાન :-</u>

(અ) <u>નાના અને સીમાંત ખેડૂતોને સહાય :</u>

(૧) <u>જમીન ધોવાણ માટે :</u>

(અ) ત્રણ ઈંચ કરતા વધારે ધોવાણના કિસ્સામાં સહાય મળવા પાત્ર થશે.

(બ) પર્વતીય વિસ્તારમાં ખેતીની જમીન પર પૂરના કારણે જમા થયેલ ઘન કચરો હટાવવા માટે સહાય મળવા પાત્ર થશે.

(ક) રાજ્ય સરકારની અન્ય યોજનામાંથી આપત્તિ માટે સહાય લીધેલ ન હોય તો જ આ સહાય મળવાપાત્ર રહેશે.

(ડ) મહેસુલી રેકર્ડ મુજબ કાયદેસર રીતે જમીનની માલિકી ધરાવતા ખેડૂતોને જ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

(૨) <u>પાકને નુકશાન માટે સહય :</u>

૫૦% અને તે કરતાં વધારે પાક નુકસાનના કિસ્સામાં જ આ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

(બ) નાના અને સીમાંત સિવાયના ખેડુતો માટે :

(૧) માત્ર પાકને નુકશાન માટે.

૫૦% અને તે કરતાં વધારે નુકશાનના કિસ્સામાં જ આ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

૯. <u>(અ) માછીમારોને થયેલ નુકશાન માટે : -</u>

(૧) રાજય સરકાર પાસે રજીસ્ટર કરાવેલી હોડીના કિસ્સામાં જ તેમજ સંપૂર્ણ કે આંશિક નુકશાન રાજય સરકારે જાહેર કરેલ સક્ષમ અધિકારી ધ્વારા પ્રમાણિત કરેલ હોવુ જોઈએ અને માછીમારે આ કુદરતી આપત્તિ વખતે અન્ય કોઈ સહાય કે સબસીડી લીધેલ ન હોય તો જ આ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

(બ) **મત્સ્યબીજ ફાર્મ માટે ઈનપુટ સબસીડી :**

(૧) રાજય સરકારની અન્ય કોઈ યોજના હેઠળ કુદરતી આપત્તિ વખતે અન્ય કોઈ સહાય કે સબસીડી લીધેલ ન હોય તો જ આ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

૧૦. <u>ગ્રામ્ય કારીગરો : -</u>

પરંપરાગત હાથ કારીગરો માટે રાજય સરકારના સક્ષમ સત્તાધિકારીએ સાધનોને નુકશાન અને સાધનો બદલવા માટે પ્રમાણિત કરેલ હશે તો જ સહાય મળવાપાત્ર થશે.

ક્રમાંક - ૮, ૯ અને ૧૦ માટેની સામાન્ય સૂચનાઓ

(૧) ખેડૂતોને થયેલ નુકશાન બાબતનો સર્વે જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીએ જે તે જિલ્લાના સબંધિત જિલ્લા ખેતીવાડી અધિકારી, નાયબ ખેતીવાડી નિયામકશ્રી મારફત કરાવી તેની વ્યાજબી ચકાસણી ખરાઈ કરાવી આ ઠરાવના ધોરણો મુજબ મંજૂરી આપી મળવાપાત્ર સહાય લાભાર્થીઓને ચૂકવવાની રહેશે.

(૨) માછીમારોને થયેલ નુકશાન બાબતે જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીએ જિલ્લાના મદદનીશ નિયાકશ્રી (મત્સ્ય) અધિકારી મારફત સર્વે કરાવી તેની વ્યાજબી ચકાસણી ખરાઈ કરાવી આ ઠરાવના ધોરણો મુજબ મંજૂરી આપી મળવાપાત્ર સહાય લાભાર્થીઓને ચૂકવવાની રહેશે.

(૩) ગ્રામ્ય કારીગરોને થયેલ નુકશાન બાબતે જિલ્લા કલેકટરશ્રીએ જિલ્લાના જિલ્લા ઉદ્યોગ કેન્દ્ર મારફત સર્વે કરાવી તેની વ્યાજબી ચકાસણી ખરાઈ કરાવી આ ઠરાવના ધોરણો મુજબ મંજૂરી આપી મળવાપાત્ર સહાય લાભાર્થીઓને ચૂકવવાની રહેશે.

સામાન્ય સૂચનાઓ:

(૧) પરિશિષ્ટમાં જોડેલ ભારત સરકારના ગૃહ મંત્રાલયના તા. ૨૧/૦૬/૨૦૧૩નાં પત્ર ક્રમાંક 32-3/2013-NDM-1 ની માર્ગદર્શક સુચનાઓ લાગુ રહેશે.

(૨) જમીન ધસી પડવી, સ્થાનિક પ્રકારનુ વાવાઝોડુ જેવા કેસમાં કોઈ વ્યક્તિનુ મૃત્યુ થાય / ઈજા થાય / માલ મિલકતને નુકશાન થાય તો આવા કેસો મંજૂર કરવા માટે મહેસુલ વિભાગની પૂર્વ મંજૂરી મેળવવાની થતી હતી જેના બદલે આ કેસો મંજૂર કરવાની સત્તા જિલ્લા કલેક્ટરશ્રીને આપવામાં આવે છે તેથી આ કેસોની સંપૂર્ણ ચકાસણી કરી આ ઠરાવની સહાયની જોગવાઇઓ ધ્યાને લઇ પોતાની સ્વવિવેકી બુધ્ધિ વાપરીને નિર્ણય કરી કેસો મંજૂર કરવાના રહેશે.

(૩) આ ઠરાવની જોગવાઈઓ તા. ૦૧/૦૩/૨૦૧૩ ની પાશ્ચ્યાતવર્તી અસરથી અમલમાં આવશે તથા આ તારીખ પહેલાના બનાવાના કેસોમાં રાહત ચૂકવણી અગાઉના ઠરાવોની જોગવાઈઓને આધિન રહીને કરવાની રહેશે.

(૪) ભારત સરકારના તા. ૨૧/૦૬/૨૦૧૩ ના પત્રની જોગવાઈ મુજબ એસ.ડી.આર.એફ.ના નોર્મ્સ મુજબ મળવાપાત્ર સહાયનો ખર્ચ પ્રથમ એસ.ડી.આર.એફ. હેઠળ કરી ત્યારબાદ જો કોઈ વધારાની રકમ ચૂકવવાની થાય તો તે ખર્ચ ચૂકવણી ખર્ચ મુખ્ય સદર-૨૨૪૫ કુદરતી આપત્તિઓ અંગે સહાય પેટા મુખ્ય સદર-૦૨, પુર અને વાવાઝોડા સદર ખાતે ઉધારવાનો રહેશે અને જે તે નાણાકીય વર્ષમાં થયેલ જોગવાઈમાંથી મેળવવાનો રહેશે.

(૫) કોઈપણ વિશિષ્ટ સંજોગોમાં ચોકકસ ધોરણોને લીધે ઉપરોકત કોઈપણ પ્રકારના કેસમાં જિલ્લા કલેકટર / જિલ્લા વિકાસ અધિકારીનો સહાય નહી ચૂકવવાનો અભિપ્રાય થતો હશે તો તે બાબતે રીપોર્ટ મહેસુલ વિભાગને કરી તે માટે મહેસુલ વિભાગની અનુમતી મેળવવાની રહેશે.

(૬) જુદીજુદી કુદરતી આપત્તિઓમાં દર્શાવેલ જોગવાઈઓ મૂજબ સહાય મંજૂર કરતી વખતે સ્થાનિક પરિસ્થિતિ, સ્થળ, સમય, સંજોગો જોઈને સહાય મંજૂર કરનાર અધિકારીએ વિવેકબુધ્ધિ વાપરી નિર્ણય લેવાનો રહેશે.

(૭) શહેરી વિસ્તાર માટે જિલ્લા કલેકટર અને ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે જિલ્લા વિકાસ અધિકારીને આવી સહાય મંજૂર કરી ચૂકવવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવે છે.

(૮) આ ઠરાવથી વર્ષ દરમ્યાન ગમે તે સમયે વાવાઝોડુ, કમોસમી કે ભારે વરસાદ, આકાશી વીજળી પડવાથી મૃત્યુ થાય તો મૃત્યુ સહાય ચૂકવી શકાશે.

(૯) આ સહાયના ધોરણોમાં ભારત સરકાર / ગુજરાત સરકાર વખતો વખત સુધારા / વધારા કરે તે આપોઆપ લાગુ પડશે.

આ હુકમો આ વિભાગના સરખા ક્રમાંકની ફાઈલ પર માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના રાહત ફંડની **કાર્યવાહક સમિતિ તથા નાણાં વિભાગની તા. ૨૬/૦૯/૨૦૧૩નાં રોજ મળેલ સંમતિથી** બહાર પાડવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

(ગુણવંત વાઘેલા)
નાયબ સચિવ (રાહત)
મહેસુલ વિભાગ, ગુજરાત સરકાર.

<u>બિડાણઃ-</u> <u>પરિશિષ્ટઃ-</u>

૧. ભારત સરકારના ગૃહ મંત્રાલયના તા. ૨૮/૧૧/૨૦૧૩ના પત્ર ક્રમાંકઃ ૩૨-૩/૨૦૧૨/ એન.ડી.એમ.-I ની માર્ગદર્શક સુચનાઓ.

પ્રતિ,

:- નામદાર રાજ્યપાલશ્રીના સચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર.
:- માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના અગ્રસચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- તમામ માન. મંત્રીશ્રીઓ તથા રાજય કક્ષાના મંત્રીશ્રીઓના રહસ્ય સચિવશ્રીઓ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- સર્વે વિભાગના અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી / અગ્રસચિવશ્રી / સચિવશ્રીઓ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- માન. વિરોધપક્ષના નેતાશ્રી, ગુજરાત વિધાનસભા, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- મુખ્ય સચિવશ્રીના રહસ્ય સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- અગ્ર સચિવશ્રી, મહેસુલ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- રાહત કમિશ્નરશ્રી અને અગ્ર સચિવશ્રી, મહેસુલ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- સર્વે કલેકટરશ્રીઓ / જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીઓ (સંબધિત જિલ્લાના પ્રાંત અધિકારીશ્રીઓ, મામલતદારશ્રીઓ, તાલુકા વિકાસ અધિકારીશ્રીઓ તથા ક્ષેત્રિય અધિકારીશ્રીઓને નકલ આપવાની વિનંતી સાથે.)
:- સચિવાલયના તમામ વિભાગો, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- નાણાં સલાહકારશ્રી, મહેસુલ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- એકાઉન્ટન્ટ જનરલશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ / રાજકોટ.
:- સર્વે શાખાઓ, મહેસુલ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- સીસ્ટમ મેનેજરશ્રી, મહેસુલ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર. (ઠરાવની નકલ વેબસાઈટ પર મુકવા સારૂ.)
:- હિસાબી અધિકારીશ્રી, રાહત નિયામકની કચેરી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
:- માહિતી નિયામકશ્રી, ગુજરાત રાજય, ગાંધીનગર.
:- શાખા સિલેકટ ફાઈલ- ૨૦૧૪.

No. 32-3/2013-NDM-I
Government of India
Ministry of Home Affairs
(Disaster Management Division)

'C' Wing, 3rd Floor, NDCC- II,
Jai Singh Road, New Delhi-110001,
Dated the 28th November 2013

To

1. Chief Secretaries of all States
2. The Relief Commissioners / Secretaries, Department of Disaster Management of all States

Subject: - Items and Norms of assistance from the State Disaster Response Fund (SDRF) and the National Disaster Response Fund (NDRF) for the period 2010 – 2015.

Sir/Madam,

I am directed to refer to this Ministry's letter No. 32-3/ 2012-NDM-I, dated 21st November 2013 regarding forwarding the list of revised items and norms from assistance from SDRF/ NDRF in the wake of identified natural disasters.

2. It has now been decided to further revise the norms in respect of S. No. 9 (a) i.e. fully damaged kutcha houses (b) i.e. severely damaged pucca/ kutcha houses (c) i.e. partially damaged pucca/ kutcha houses (d) i.e. damaged/ destroyed huts and (e) i.e. cattle sheds attached with the houses. Similarly, the norms are revised in respect of fully damaged pucca houses in hilly areas or in the Integrated Action Plan (IAP) districts.

3. These revised norms, as cited above, will be prospective effective from 24th October 2013. The revised items and norms can also be downloaded from website of Disaster Management Division of Ministry of Home Affairs i.e. *www.ndmindia.nic.in*.

4. Accordingly, a copy of further modified/ revised items and norms of assistance from SDRF/ NDRF in the wake of identified natural disasters is **Annexed.**

5. This supersedes this Ministry's earlier letters on this subject, the last being No. 32-3/ 2013-NDM-I dated the 21st June, 2013.

Yours faithfully,

(Goutam Ghosh)
Deputy Secretary to the Govt. of India
Telefax: 23438123

Encl: As above.

Copy for information and necessary follow up action to:-

1. Accountants General of all State Governments.
2. Comptroller & Auditor General (CAG), New Delhi.
3. Controller General of Accounts (CGA), New Delhi.
4. Resident Commissioners of all State Governments.

Copy to: -

1. Secretary, National Disaster Management Authority, NDMA Bhawan, Safdurjung Enclave, New Delhi.
2. Ministry of Finance, Department of Expenditure [Shri Rajeev Kumar, JS (PF-I)], North Block, New Delhi.
3. Ministry of Agriculture [Joint Secretary (DM)], Krishi Bhawan, New Delhi.
4. Planning Commission [Joint Secretary (SP)], Yojna Bhawan, New Delhi.
5. All concerned Central Ministries/ Departments / Organizations.
6. PMO / Cabinet Secretariat.
7. PS to HM/ PS to MOS (R)
8. Sr. PPS to Home Secretary/ Secretary (BM)/ Joint Secretary (DM)/ NIC.

*****

Annexure -

REVISED LIST OF ITEMS AND NORMS OF ASSISTANCE FROM STATE DISASTER RESPONSE FUND (SDRF) AND NATIONAL DISASTER RESPONSE FUND (NDRF)

(Period 2010-15, MHA Letter No. 32-7/2011-NDM-I Dated 16th January 2012, modified vide letter No. 32-3/2012-NDM-I, dated 28th September 2012, modified vide letter No. 32-3/2013-NDM-I, dated 21st June 2013, 28th November 2013)

SNO.	ITEM	NORMS OF ASSISTANCE
1	2	3
1	**GRATUITOUS RELIEF**	
	a) Ex-Gratia payment to families of deceased persons.	**Rs.1.50 lakh** per deceased person including those involved in relief operations or associated in preparedness activities, subject to certification regarding cause of death from appropriate authority. - In the case of an Indian citizen who loses his life due to a notified natural calamity in a foreign country, his family would not be paid this relief. - In the case of a Foreign citizen who loses his life due to a notified natural calamity within the territory of India, his family would also not be paid this relief.
	b) Ex-Gratia payment for loss of a limb or eye(s).	**Rs. 43,500/-** per person, when the disability is between 40% and 80%. **Rs. 62,000/-** per person, when the disability is more than 80%. Subject to certification by a doctor from a hospital or dispensary of Government, regarding extent and cause of disability.
	c) Grievous injury requiring hospitalization	**Rs. 9,300/-** per person requiring hospitalization for more than a week. **Rs. 3,100/-** per person requiring hospitalization for less than a week.
	d) Clothing and utensils/ house-hold goods for families whose houses have been washed away/ fully damaged/severely inundated for more than a week due to a natural calamity.	**Rs.1,300/-** per family, for loss of clothing. **Rs.1,400/-** per family, for loss of utensils/ household goods.
	e) Gratuitous relief for families in dire need of immediate sustenance after a calamity. GR to be provided to those who have no food reserves, or whose food reserves have been wiped out in a calamity, and who have no other immediate means of support.	**Rs. 40/-** per adult and **Rs. 30/-** per child, not housed in relief camps. State Govt. will certify that (i) these persons have no food reserve, or their food reserves have been wiped out in the calamity, and (ii) identified beneficiaries are not housed in relief camps. Further State Government will provide the basis and process for arriving at such beneficiaries district-wise. Period for providing gratuitous relief will be as per assessment of the State Executive Committee (SEC) and the Central Team (in case of NDRF). The default period of assistance will upto to 30 days, which may be extended upto 60 days in the first instance, if required, and subsequently upto 90 days in case of drought/ pest attack.

2.	**SEARCH & RESCUE OPERATIONS**	
	(a) Cost of search and rescue measures/ evacuation of people affected/ likely to be affected	As per actual cost incurred, assessed by SEC and recommended by the Central Team (in case of NDRF). - By the time the Central Team visits the affected area, these activities are already over. Therefore the State Level Committee and the Central Team can recommend actual/ near-actual costs.
	(b) Hiring of boats for carrying immediate relief and saving lives.	As per actual cost incurred, assessed by SEC and recommended by the Central Team (in case of NDRF). The quantum of assistance will be limited to the actual expenditure incurred on hiring boats and essential equipment required for rescuing stranded people and thereby saving human lives during a notified natural calamity.
3	**RELIEF MEASURES**	
	a) Provision for temporary accommodation, food, clothing, medical care, etc. for people affected/ evacuated and sheltered in relief camps.	As per assessment of need by SEC and recommendation of the Central Team (in case of NDRF), for a period up to 30 days. The SEC would need to specify the number of camps, their duration and the number of persons in camps. In case of continuation of a calamity like drought, or widespread devastation caused by earthquake or flood etc., this period may be extended to 60 days, and upto 90 days in cases of severe drought. Medical care may be provided from National Rural Health Mission (NRHM).
	b) Air dropping of essential supplies	As per actual, based on assessment of need by SEC and recommendation of the Central Team (in case of NDRF). - The quantum of assistance will be limited to actual amount raised in the bills by the Ministry of Defence for airdropping of essential supplies and rescue operations only.
	c) Provision of emergency supply of drinking water in rural areas and urban areas	As per actual cost, based on assessment of need by SEC and recommended by the Central Team (in case of NDRF), up to 30 days and may be extended upto 90 days in case of drought.
4.	**CLEARANCE OF AFFECTED AREAS**	
	a) Clearance of debris in public areas.	As per actual cost within 30 days from the date of start of the work based on assessment of need by SEC for the assistance to be provided under SDRF and as per assessment of the Central team for assistance to be provided under NDRF.
	b) Draining off flood water in affected areas	As per actual cost within 30 days from the date of start of the work based on assessment of need by SEC for the assistance to be provided under SDRF and as per assessment of the Central team(in case of NDRF).
	c) Disposal of dead bodies/ Carcases	As per actual, based on assessment of need by SEC and recommendation of the Central Team (in case of NDRF).
5	**AGRICULTURE**	
(i)	**Assistance to small and marginal farmers.**	
A.	**Assistance for land and other loss**	
	a) De-silting of agricultural land (where thickness of sand/ silt deposit is more than 3", to be certified by the competent	Rs. 8,100/- per hectare for each item.

	authority of the State Government.)	
	b) Removal of debris on agricultural land in hilly areas	(Subject to the condition that no other assistance/ subsidy has been availed of by/ is eligible to the beneficiary under any other Government Scheme)
	c) De-silting/ Restoration/ Repair of fish farms	
	d) Loss of substantial portion of land caused by landslide, avalanche, change of course of rivers.	Rs. 25,000/- per ~~hectare~~ to only those small and marginal farmers whose ownership of the land is legitimate as per the revenue records.
B.	**Input subsidy (where crop loss is 50% and above)**	
	a) For agriculture crops, horticulture crops and annual plantation crops	Rs. 4,500/- per ha. in rainfed areas and restricted to sown areas. Rs. 9,000/- per ha. in assured irrigated areas, subject to minimum assistance not less than Rs.750 and restricted to sown areas.
	b) Perennial crops	**Rs. 12,000/-** ha. for all types of perennial crops subject to minimum assistance not less than Rs. 1500/- and restricted to sown areas.
	c) Sericulture	**Rs. 3,200/-** per ha. for Eri, Mulberry, Tussar **Rs. 4,000/-** per ha. for Muga.
(ii)	**Input subsidy to farmers other than small and marginal farmers**	**Rs. 4,500/-** per hectare in rainfed areas and restricted to sown areas. **Rs. 9,000/-** per hectare for areas under assured irrigation and restricted to sown areas. **Rs. 12,000/-** per hectare for all types of perennial crops and restricted to sown areas. - Assistance may be provided where crop loss is 50% and above, subject to a ceiling of 1 ha. per farmer and upto 2 ha per farmer in case of successive calamities irrespective of the size of holding being large.
6.	ANIMAL HUSBANDRY - ASSISTANCE TO SMALL AND MARGINAL FARMERS	
	i) Replacement of milch animals, draught animals or animals used for haulage.	***Milch animals -*** **Rs.16,400/-** Buffalo/ cow/ camel/ yak etc. **Rs.1650/-** Sheep/ Goat ***Draught animals -*** **Rs.15000/-** Camel/ horse/ bullock, etc. **Rs.10,000/-** Calf/ Donkey/ Pony/ Mule - The assistance may be restricted for the actual loss of economically productive animals and will be subject to a ceiling of 1 large milch animal or 4 small milch animals or 1 large draught animal or 2 small draught animals per household irrespective of whether a household has lost a larger number of animals. (The loss is to be certified by the Competent Authority designated by the State Government). ***Poultry:-*** Poultry @ 37/- per bird subject to a ceiling of assistance of Rs 400/- per beneficiary household. The death of the poultry birds should be on account of a natural calamity. *Note:* - Relief under these norms is not eligible if the assistance is available from any other Government Scheme, e.g. loss of birds due to Avian Influenza or any other diseases for which the Department of Animal Husbandry has a separate scheme for

		compensating the poultry owners.
	ii) Provision of fodder / feed concentrate including water supply and medicines in cattle camps.	Large animals- Rs. 50/- per day. Small animals- Rs. 25/- per day. Period for providing relief will be as per assessment of the State Executive Committee (SEC) and the Central Team (in case of NDRF). The default period for assistance will be upto 30 days, which may be extended upto 60 days in the first instance and in case of severe drought up to 90 days. Based on assessment of need by SEC and recommendation of the Central Team, (in case of NDRF) consistent with estimates of cattle as per Livestock Census and subject to the certificate by the competent authority about the requirement of medicine and vaccine being calamity related.
	iii) Transport of fodder to cattle outside cattle camps	As per actual cost of transport, based on assessment of need by SEC and recommendation of the Central Team (in case of NDRF) consistent with estimates of cattle as per Livestock Census.
7	**FISHERY**	
	i) Assistance to Fisherman for repair / replacement of boats, nets – damaged or lost -- Boat -- Dugout-Canoe -- Catamaran -- net (This assistance will not be provided if the beneficiary is eligible or has availed of any subsidy/ assistance, for the instant calamity, under any other Government Scheme.)	**Rs. 3,000/-** for repair of partially damaged boats only **Rs. 1,500/-** for repair of partially damaged net **Rs. 7,000/-** for replacement of fully damaged boats **Rs. 1,850/-** for replacement of fully damaged net
	ii) Input subsidy for fish seed farm	**Rs. 6,000** per hectare. (This assistance will not be provided if the beneficiary is eligible or has availed of any subsidy/ assistance, for the instant calamity, under any other Government Scheme, except the one time subsidy provided under the Scheme of Department of Animal; Husbandry, Dairying and Fisheries, Ministry of Agriculture.)
8	**HANDICRAFTS/HANDLOOM – ASSISTANCE TO ARTISANS**	
	i) For replacement of damaged tools/ equipment	**Rs. 3,000** per artisan for equipments. - Subject to certification by the competent authority designated by the Government about damage and its replacement.
	ii) For loss of raw material/ goods in process/ finished goods	**Rs. 3,000** per artisan for raw material. - Subject to certification by Competent Authority designated by the State Government about loss and its replacement.
9	**HOUSING**	
	a) **Fully damaged/ destroyed houses**	
	i) Pucca house	**Rs. 70,000/-** per house, in plain areas. **Rs. 75,000/-** per house, in hilly areas including Integrated Action Plan (IAP) districts.
	ii) Kutcha House	**Rs. 17,600/-** per house
	b) **Severely damaged houses**	

	i) Pucca House	Rs. 12,600/- per house
	ii) Kutcha House	Rs. 3,800/- per house
	(c) Partially Damaged Houses –	
	(i) Pucca (other than huts) where the damage is at least 15 %	Rs. 3,800/- per house
	(ii) Kutcha (other than huts) where the damage is at least 15 %	Rs. 2,300/- per house
	d) **Damaged / destroyed huts:**	**Rs. 3,000/-** per hut, *(Hut means temporary, make shift unit, inferior to Kutcha house, made of thatch, mud, plastic sheets etc. traditionally recognized as hut by the State/ District authorities.)* *Note*: -The damaged house should be an authorized construction duly certified by the Competent Authority of the State Government.
	e) Cattle shed attached with house	**Rs.1,500/-** per shed.
10	**INFRASTRUCTURE**	
	Repair/restoration (of immediate nature) of damaged infrastructure: *(1) Roads & bridges (2)Drinking Water Supply Works, (3) Irrigation, (4) Power (only limited to immediate restoration of electricity supply in the affected areas), (5)Schools, (6)Primary Health Centres, (7) Community assets owned by Panchayat.* Sectors such as Telecommunication and Power (except immediate restoration of power supply), which generate their own revenues, and also undertake immediate repair/ restoration works from their own funds/ resources, are excluded.	***Activities of immediate nature :*** Illustrative lists of activities which may be considered as works of an immediate nature are given in the enclosed **Appendix**. ***Assessment of requirements :*** Based on assessment of need, as per States' costs/ rates/ schedules for repair, by SEC and recommendation of the Central Team (in case of NDRF). - As regards repair of roads, due consideration shall be given to Norms for Maintenance of Roads in India, 2001, as amended from time to time, for repairs of roads affected by heavy rains/floods, cyclone, landslide, sand dunes, etc. to restore traffic. For reference these norms are • Normal and Urban areas: upto 15% of the total of Ordinary Repair (OR) and Periodical Repair (PR). • Hills: upto 20% of total of OR and PR. *Note*: States shall first use its provision under the budget for regular maintenance and repair.
11	**PROCUREMENT**	
	Procurement of essential search, rescue and evacuation equipments including communication equipments, etc. for response to disaster.	- Expenditure is to be incurred from SDRF only (and not from NDRF), as assessed by the State Executive Committee (SEC). - The total expenditure on this item should not exceed 5% of the annual allocation of the SDRF.

*****

Illustrative list of activities identified as of an immediate nature.

1. **Drinking Water Supply :**

i) Repair of damaged platforms of hand pumps/ring wells/ spring-tapped chambers/public stand posts, cisterns.
ii) Restoration of damaged stand posts including replacement of damaged pipe lengths with new pipe lengths, cleaning of clear water reservoir (to make it leak proof).
iii) Repair of damaged pumping machines, leaking overhead reservoirs and water pumps including damaged intake – structure, approach gantries/jetties.

2. **Roads**

i) Filling up of breaches and potholes, use of pipe for creating waterways, repair and stone pitching of embankments.
ii) Repair of breached culverts.
iii) Providing diversions to the damaged/washed out portions of bridges to restore immediate connectivity.
iv) Temporary repair of approaches to bridges/embankments of bridges., repair of damaged railing bridges, repair of causeways to restore immediate connectivity, granular sub base, over damaged stretch of roads to restore traffic.

3. **Irrigation :**

i) Immediate repair of damaged canal structures and earthen/masonry works of tanks and small reservoirs with the use of cement, sand bags and stones.
ii) Repair of weak areas such as piping or rat holes in dam walls/ embankments.
iii) Removal of vegetative material/building material/debris from canal and drainage system.

4. **Health :**

Repair of damaged approach roads, buildings and electrical lines of PHCs/ community Health Centres.

5. **Community assets of Panchayat**

a) Repair of village internal roads.
b) Removal of debris from drainage/ sewerage lines.
c) Repair of internal water supply lines.
d) Repair of street lights.
e) Temporary repair of primary schools, Panchayat ghars, community halls, *anganwadi*, etc.

*****

	i) Pucca House	Rs. 12,600/- per house
	ii) Kutcha House	Rs. 3,800/- per house
	(c) **Partially Damaged Houses –**	
	(i) Pucca (other than huts) where the damage is at least 15 %	Rs. 3,800/- per house
	(ii) Kutcha (other than huts) where the damage is at least 15 %	Rs. 2,300/- per house
	d) **Damaged / destroyed huts:**	Rs. 3,000/- per hut, *(Hut means temporary, make shift unit, inferior to Kutcha house, made of thatch, mud, plastic sheets etc. traditionally recognized as hut by the State/ District authorities.)* *Note*: -The damaged house should be an authorized construction duly certified by the Competent Authority of the State Government.
	e) Cattle shed attached with house	Rs.1,500/- per shed.
10	**INFRASTRUCTURE**	
	Repair/restoration (of immediate nature) of damaged infrastructure: *(1) Roads & bridges (2)Drinking Water Supply Works. (3) Irrigation. (4) Power (only limited to immediate restoration of electricity supply in the affected areas). (5)Schools, (6)Primary Health Centres, (7) Community assets owned by Panchayat.* Sectors such as Telecommunication and Power (except immediate restoration of power supply), which generate their own revenues, and also undertake immediate repair/ restoration works from their own funds/ resources, are excluded.	***Activities of immediate nature :*** Illustrative lists of activities which may be considered as works of an immediate nature are given in the enclosed **Appendix**. ***Assessment of requirements :*** Based on assessment of need, as per States' costs/ rates/ schedules for repair, by SEC and recommendation of the Central Team (in case of NDRF). - As regards repair of roads, due consideration shall be given to Norms for Maintenance of Roads in India, 2001, as amended from time to time, for repairs of roads affected by heavy rains/floods, cyclone, landslide, sand dunes, etc. to restore traffic. For reference these norms are • Normal and Urban areas: upto 15% of the total of Ordinary Repair (OR) and Periodical Repair (PR). • Hills: upto 20% of total of OR and PR. *Note*: States shall first use its provision under the budget for regular maintenance and repair.
11	**PROCUREMENT**	
	Procurement of essential search, rescue and evacuation equipments including communication equipments, etc. for response to disaster.	- Expenditure is to be incurred from SDRF only (and not from NDRF), as assessed by the State Executive Committee (SEC). - The total expenditure on this item should not exceed 5% of the annual allocation of the SDRF.

*****

APPENDIX
(Item No. 10)

Illustrative list of activities identified as of an immediate nature.

1. **Drinking Water Supply :**

i) Repair of damaged platforms of hand pumps/ring wells/ spring-tapped chambers/public stand posts, cisterns.
ii) Restoration of damaged stand posts including replacement of damaged pipe lengths with new pipe lengths, cleaning of clear water reservoir (to make it leak proof).
iii) Repair of damaged pumping machines, leaking overhead reservoirs and water pumps including damaged intake – structure, approach gantries/jetties.

2. **Roads**

i) Filling up of breaches and potholes, use of pipe for creating waterways, repair and stone pitching of embankments.
ii) Repair of breached culverts.
iii) Providing diversions to the damaged/washed out portions of bridges to restore immediate connectivity.
iv) Temporary repair of approaches to bridges/embankments of bridges., repair of damaged railing bridges, repair of causeways to restore immediate connectivity, granular sub base, over damaged stretch of roads to restore traffic.

3. **Irrigation :**

i) Immediate repair of damaged canal structures and earthen/masonry works of tanks and small reservoirs with the use of cement, sand bags and stones.
ii) Repair of weak areas such as piping or rat holes in dam walls/ embankments.
iii) Removal of vegetative material/building material/debris from canal and drainage system.

4. **Health :**

Repair of damaged approach roads, buildings and electrical lines of PHCs/ community Health Centres

5. **Community assets of Panchayat**

i) Repair of village internal roads.
ii) Removal of debris from drainage/ sewerage lines.
iii) Repair of internal water supply lines.
iv) Repair of street lights.
v) Temporary repair of primary schools, Panchayat ghars, community halls, *anganwadi*, etc.

*****

પરચ/૧૧૨૦૧૪/૨૧૩૩/ગ-૩
કૃષિ અને સહકાર વિભાગ
સચિવાલય, ગાંધીનગર
તા. ૨૭/૧૧/૨૦૧૪.

પ્રતિ,
- વિભાગ હસ્તકના સર્વે ખાતાના વડાઓ/બોર્ડ/નિગમ/કૃષિ યુનિ.
- સેક્શન અધિકારીશ્રી, ક-૪, ક-૫, ક-૭, ક-૮, ૨, પી-૨, શાખા
કૃષિ અને સહકાર વિભાગ.

ઉક્ત બાબતે જાણ અને જરૂરી કાર્યવાહી અર્થે

સેક્શન અધિકારી
કૃષિ અને સહકાર વિભાગ